

בניך, כדלעיל בסי' כ"ה. ומקדשין בב"ה⁹ ע"י החזן או השמש, ומקדים קצת בקידוש¹⁰, כי האבל אומר קדיש יתום תכף בסיום הקידוש, ובקדימה זו יתרמי שיאמר האבל קדיש בסיום קהל מאמר ר' אליעזר, המסיים בפסוק יי יברך את עמו בשלום, הרגילין לאומרו אחרי כמה מדליקין. ואף שבחול א"א ערבית ק"י¹², בשבת ערבית אומרים. ואין לומדין משניות ערבית בשבת וי"ט כדלקמן בסי' רס"ב.

ל החזן קודם מנחה מתעטף בטלית של שבת של קהל¹, ויורד פני התיבה להתפלל. ובטלית ההיא מתפלל כל תפלות שבת, גם שחרית ומנחה ומעריב². ל"א יין של קידוש, הפרנס, שהוא פרנס החודש, מחוייב ליתנו. כלי הקידוש וההבדלה יביא עמו השמש בכניסתו לב"ה בערב שבת למנחה, ואחר הקידוש יקח עמו כלי הקידוש, דהיינו הגביע, אבל כלי ההבדלה, דהיינו ההדס ונר ההבדלה, יצניע שם בב"ה לצורך מוצאי שבת.

הגהות

בסיום הקידוש. אחר הקידוש הרב מברך הבני' הקטני' הבאים אצלו על מקומו בב"ה. וכן בליל י"ט¹¹ (ה).

יין של קידוש. ברוב אשכנז נמכר מצוה זו בדמים¹ (חות יאיר). מחוייב ליתנו. מחוייב ליתן להמקדש בב"ה חצי מדה יין² לקידוש ההוא משלו, ולא משל ציבור (ק).

מפרידבורג, סי' פדנסה וכלכלה, פרק ו'; ר"י עמדין, סדור עמודי שמים, אלטונא תק"ז, דף שדמ, א ודף תא, א; סדר עבודת ישראל, עמ' 195. 12. ראה לעיל סי' כ"ה. ובליל שבת אמרו קדיש מחמת פסוקי אגדתא דאר"א אר"ח שאומרים אחר כמה מדליקין. ועי' רוקח, סי' נ'. ועל שלא אמרו קדיש דרבנן, ראה להלן סי' ע"ב הערה 8.

סימן ל

1. עיין לעיל סי' ו' הערה 1. 2. לא ברור מהלשון אם הכוונה לערבית ליל שבת או מוצ"ש. השוה להלן סי' קל"א הע' 6.

סימן לא

1. בין שאר המצוות בשמחת תורה. עי' לעיל סי' י"ח הע' 1. נותני היין מתברכים כל שבת במי שבירך לקהל שקודם מוסף: "ומי שנותנים נר למאור ויין לקידוש ולהבדלה". ועי' מנהגי מהרי"ל, ה' תפילה, שמהרי"ל שהיה רגיל לקנות מצוה זו. 2. על מדת היין ראה להלן סי' רכ"ד הע' 2.

בפפד"מ נהג הציבור לומר עד "אוהבי שמך", כפי שמשמע מהאזהרה בנוהג כצאן יוסף, עמ' קנו: "ויכולו ומגן אבות יאמר עם החזן, ויזהר שלא יחתום בברוך עם החזן". אולם מאוחר יותר נשתנה שם המנהג, ועשו כנאמר בדברי קהלת, עמ' 64: "וקהל מגן אבות עד בראשית". 9. קידוש בביה"כ היה מנהג פשוט בכל פזורי ישראל בזמן רבותינו הראשונים ונשתתיר באשכנז עד הדור האחרון. נזכר בטור שו"ע או"ח סי' רס"ט, ובהרבה מספרי הפוסקים. 10. כלומר שמתחיל הקידוש בעוד הקהל אומר כמה מדליקין. וכן נהגו ברוב קהילות אשכנז. עי' מקור חיים (בכרך), קיצור הלכות, סי' רס"ט סעי' א'; נוהג כצאן יוסף, עמ' קנ"ז; דברי קהלת, עמ' 64-65. ועי' טעמים אחרים. וע"ע מנהגי ק"ק מגנצא (רדליים תרכ"ב), עמ' 4. 11. מלבד מנהג האבות לברך את בניהם, אחר התפילות בליל שבת, שחרית שבת ומוצ"ש, בירכו באשכנז גם הרבנים בליל שבת. עי' לקמן סי' רכ"ד; מהרי"ל סוף ה' שמחות; ספר החיים, לר"ח